

Силабус
навчальної дисципліни
Газетно-журнальні жанри
2020-2021 навчальний рік

Освітня програма «Журналістика»
Спеціальність 061 Журналістика
Галузь знань 06 Журналістика
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Викладач Анастасія НОСКО
Посилання на сайт <http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-soc-kom/composition-kaf-soc-kom/nosko/>

Контактний телефон 0999818202
E-mail викладача: nosko0902@gmail.com
Графік консультацій понеділок, 9.35-10.55, ауд. 401, 4 корпус БДПУ

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Звітність
5 семестр – 4/120	5 семестр – 10	5 семестр – 10	5 семестр – 20	5 семестр – 80	5 семестр – екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: жанри, журналістська творчість, факт, новина, замітка, репортаж, інтерв'ю, стаття.

Мета та завдання курсу:

Метою вивчення системи жанрів, що функціонують на шпальтах газетно-журнальної продукції, засвоєння методології та вироблення практичних вмінь написання журналістських текстів різних жанрів.

Основним завданням вивчення дисципліни є: вивчити особливості поняття жанру як змістовно-формальної єдності твору; з'ясувати основні критерії розподілу жанрів журналістики на види; забезпечити осмислення категорій «інформація», «факт», «інформаційний привід», «новина» як умови підготовки журналістського матеріалу; сформулювати поняття дифузії жанрових форм; вивчити особливості інформаційного повідомлення (замітки), та правила його написання; забезпечити розуміння прес-релізу як продукту діяльності сучасних прес-служб та ознайомити із правилами його написання; з'ясувати специфіку репортажу як зразка інформаційного жанру, у якому дійсність відтворюється через сприймання та відчуття кореспондента – учасника події та правилами його написання; ознайомити із особливостями інтерв'ю як інформаційного жанру, його різновидами та правилами написання; засвоїти специфіку журналістського аналізу; вивчити особливості кореспонденції як жанру на межі інформаційних та аналітичних видів журналістики, з'ясувати специфіку інформаційної та аналітичної кореспонденції; вивчити особливості та різновиди статті як найбільш поширеного аналітичного жанру, правила її написання; з'ясувати особливості огляду, який дає панорамне висвітлення життя суспільства та огляду преси; вивчити особливості рецензії як жанру, у якому предметом аналізу є відображена дійсність; дати знання про композицію, сюжет, художню деталь, домисел, вимисел, іронію, сарказм, парадокс як основоположні поняття публіцистики; з'ясувати специфіку есе; розглянути своєрідність сатиричних жанрів (памфлету, фейлетону та ін.) навчитися писати журналістські матеріали різних жанрів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати**:

- 1) жанрову палітру газетно-журнальної журналістики,
- 2) композиційну структуру інформаційних та аналітичних жанрів,
- 3) вимоги до підготовки та написання матеріалів відповідних жанрів

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти**:

- писати журналістські матеріали інформаційних жанрів: замітку, репортаж, інтерв'ю, писати журналістські матеріали аналітичних жанрів: кореспонденцію, статтю, рецензію, огляд.

Зміст курсу:

Модуль 1

Тема 1. Інформаційні матеріали в жанровій системі журналістики. Класична система журналістських жанрів. Інформація і соціальна інформація. Поняття про новину як основу інформаційного повідомлення. Поняття про тему інформаційного повідомлення. Факт як тема інформаційного повідомлення. Формула Квінтіліана. Інформаційний привід. Сенсація. Загальні вимоги до інформаційних жанрів. Правила наближення інтересів. Методика роботи журналіста над інформаційними матеріалами.

Тема 2. Інформаційне повідомлення (замітка) як жанр. Найпростіший жанр оперативного інформаційного повідомлення, його жанрове призначення та особливості. Внутрішньожанрова типологія замітки: тверда та м'яка. Тематика замітки. Вимоги до композиції та мова замітки.

Тема 3. Прес-реліз як форма інформаційного повідомлення. Поняття про прес-службу та центр зв'язків з громадськістю. Прес-реліз як продукт діяльності перс-служб. Призначення та особливості прес-релізів, типи прес-релізів.

Модуль 2

Тема 4. Репортаж в газеті/журналі. Особливості жанру, методика підготовки та написання репортажу. Фоторепортаж.

Тема 5. Інтерв'ю як інформаційний жанр. Поняття про інтерв'ю як жанр. Призначення та жанрові особливості інтерв'ю. Внутрішньожанрова типологія інтерв'ю. Методика підготовки, проведення та опрацювання матеріалів інтерв'ю.

Модуль 3

Тема 6. Природа і специфіка журналістського аналізу. Жанрова палітра журналістської аналітики.

Тема 7. Кореспонденція та стаття – найбільш розповсюджені аналітичні жанри. Функції кореспонденції, специфічні жанрові ознаки, різновиди: інформаційна, аналітична, проблемна. Стаття – специфіка жанру. Спільне та відмінне із кореспонденцією. Внутрішня структура статті, концепція. Види статті (передова, журнальна, газетна, редакційна, полемічна, проблемна). Робота над статтею: загальна та спеціальна підготовка, вибір та розробка теми, робота з пошуку інформації, опрацювання джерел. Організація матеріалу як єдиного цілого.

Тема 8. Рецензія як аналітичний жанр. Головне завдання рецензента. Специфіка та внутрішньо жанрові різновиди рецензій, типологія жанру. Методика створення рецензії.

Тема 9. Огляд як аналітичний жанр. Призначення жанру, різновиди огляду. Огляд преси.

Модуль 4

Тема 10. Аналітичні жанри, народжені сучасністю. Моніторинг. Рейтинг. Журналістське розслідування. Експеримент. Авторська колонка

Тема 11. Природа публіцистики. Жанрове розгалуження художньої публіцистики.

Тема 12. Замальовка. Замальовка – твір на межі інформаційних та художньо-публіцистичних жанрів. Визначення поняття замальовка. Жанрові ознаки, формат, стиль, композиція. Заголовок у замальовці.

Тема 13. Есе в журналістській публіцистиці. Жанрові ознаки есе. Свобода поєднання художньої образності з науковим міркуваннями. Обов'язковість виразно індивідуального трактування події чи явища, проблеми чи теми. Філософські роздуми в есе.

Тема 14. Сатиричні жанри в журналістиці. Класифікація сатиричних жанрів. Мовностилістичні особливості журналістських творів. Памфлет і фейлетон – найбільш часто вживані в періодиці. Функція соціальної критики і сатиричні жанри. Гротеск, гіпербола, парадокс – прийоми типізації в сатирі. Іронія та сарказм. Інші жанри (пародія, легенда, епіграф, епітафія, анекдот, жарт, гра).

Методи навчання: Розповідь, обговорення, практичні заняття, лабораторні заняття, самостійна робота студентів з джерелами: конспектування, аналіз журналістських матеріалів, написання журналістських матеріалів.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується виконання творчих завдань з пошуку тем для матеріалів та написання журналістських матеріалів.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного та підсумкового контролів і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Оцінювання за лекційні заняття передбачає тестування. Під час оцінювання на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, виконання практичних вправ, а також виконання завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, який передбачає захист портфоліо за результатами виконання творчих завдань лабораторних занять – написання підготовка, розробка, написання та редагування власних журналістських матеріалів відповідних жанрів.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Лекційні та практичні заняття	50		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Лекційне заняття №1	2	3	4	5
Лекційне заняття №2	2	3	4	5
Лекційне заняття №3	2	3	4	5
Лекційне заняття №4	2	3	4	5
Лекційне заняття №5	2	3	4	5
Практичне заняття №1	2	3	4	5
Практичне заняття №2	2	3	4	5
Практичне заняття №3	2	3	4	5
Практичне заняття №4	2	3	4	5
Практичне заняття №5	2	3	4	5
Максимальна кількість набраних балів	20	30	40	50

Система нарахування балів за видами робіт

Усна відповідь	Бали
Усна відповідь студента повна, самостійна, студент відповідає на додаткові запитання	3
Усна відповідь студента неповна, самостійна, студент відповідає на додаткові запитання	2
Усна відповідь студента несамотійна (читання конспекту), студент відповідає на додаткові запитання	1
Доповнення відповідей інших	1
Відсутність відповіді	0
Підготовка конспектів	
Конспект містить план, висвітлено всі питання за планом, охайний	2
Конспект містить план, висвітлено не всі питання за планом, або неповно, охайний	1
Конспект не містить план, висвітлено не всі питання, неохайний	0,5
Відсутність конспекту	0
Виконання завдань до практичних	
Виконання завдань до практичних	5
Тестові завдання	
Тест	5

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Екзамен:				
Замітка (5)	2	3	4	5
Репортаж	4	6	8	10
Інтерв'ю	4	6	8	10
Кореспонденція/стаття	4	6	8	10
Огляд	4	6	8	10
Рейтинг/авторська колонка	2	3	4	5
Максимальна кількість набраних балів	20	30	40	50

Критерії оцінювання

Критерії для репортажу, інтерв'ю, кореспонденції/статті, огляду	Бали
<i>Дотримання стандартів у підготовці матеріалів:</i>	2
- стандарти повністю дотримано	2
- стандарти дотримано неповністю	1
- стандарти не дотримано	0
<i>Оригінальність реалізації теми, логічність та композиційна відповідність структурі жанру</i>	2
- студент реалізує власну запропоновану тему, є оригінальний підхід, матеріал відповідає заявленому жанру, дотримано логіку викладу	2
- студент реалізує власну запропоновану тему, але підхід до реалізації не визначається оригінальністю, або студент реалізує запропоновану викладачем тему; або матеріал не відповідає заявленому жанру, або порушена логіка викладу	1
<i>Заголовки</i>	2
- заголовок відповідає змісту, привертає увагу	2

- заголовок не відповідає змісту, невиразний	1
- матеріал без заголовку	0
<i>Дотримання правил орфографії, пунктуації, стилістики</i>	2
- матеріал без помилок	2
- матеріал з незначною кількістю (до трьох за кожним параметром) помилок	1
- матеріал із помилками	0
<i>Фото</i>	2
- є авторські фото до матеріалу у достатній кількості і якості	2
- є авторські фото до матеріалу, але у недостатній кількості, або недостатній якості	1
- немає фото до матеріалу	0
	10

Критерії для заміток, рейтингу, авторської колонки	Бали
<i>Дотримання стандартів у підготовці матеріалів:</i>	1
- стандарти повністю дотримано	1
- стандарти дотримано неповністю	0,5
- стандарти не дотримано	0
<i>Оригінальність реалізації теми, логічність та композиційна відповідність структурі жанру</i>	1
- студент реалізує власну запропоновану тему, є оригінальний підхід, матеріал відповідає заявленому жанру, дотримано логіку викладу	1
- студент реалізує власну запропоновану тему, але підхід до реалізації не визначається оригінальністю, або студент реалізує запропоновану викладачем тему; або матеріал не відповідає заявленому жанру, або порушена логіка викладу	0,5
<i>Заголовок</i>	1
- заголовок відповідає змісту, привертає увагу	1
- заголовок не відповідає змісту, невиразний	0,5
- матеріал без заголовку	0
<i>Дотримання правил орфографії, пунктуації, стилістики</i>	1
- матеріал без помилок	1
- матеріал з незначною кількістю (до трьох за кожним параметром) помилок	0,5
- матеріал із помилками	0
<i>Фото</i>	1
- є авторські фото до матеріалу у достатній кількості і якості	1
- є авторські фото до матеріалу, але у недостатній кількості, або недостатній якості	0,5
- немає фото до матеріалу	0
	5

Таблиця 4. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Базова:

1. Газетно-журнальне виробництво : конспект лекцій. Укладач Н. С. Подоляка. Суми : Сумський державний університет, 2015. 120 с.
2. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. К. : «Київський університет», 2012. 352 с.
3. Здоровага В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. 3-є вид., перероб. і допов. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
4. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: навчальний посібник. Частина 1. К.: НАУ, 2010. 32 с.
5. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: навчальний посібник. Частина 2. К.: НАУ, 2010. 64 с.
6. Недопитанський М. І., Карась М. А., Ільченко В. І. Уроки з журналістської практики : практичний посібник. К. : Україна молода, 2010. 120 с.
7. Рус-Моль Ш. Журналістика : посібник. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 343 с.
8. Фенько Н.М. Газетно-журнальні видання: навчальний посібник для студентів факультету філології та журналістики (галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика). Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. 136 с.
9. Фолькер Вольфф Журналістика газет і журналів. Видання 2-е, перероблене. Пер. з нім. В. Климченко. Київ: Центр вільної преси, 2017. 377 с

Допоміжна:

1. Акопов. А. И. Аналитические жанры публицистики : Письмо, корреспонденция, статья : учебно-методическое пособие для студентов-журналистов. URL: http://window.edu.ru/window_catalog/pdf2txt?p_id=24952
2. Балаклацький М. А. Есе як художньо-публіцистичний жанр : методичні рекомендації для студентів зі спеціальності "Журналістика". Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 74 с.
3. Газетна журналістика : навчально-методичний посібник для спеціальності 6.030200 – Журналістика. Укладачі Т. В. Хітрова, О. В. Богуславський. Запоріжжя, 2003.
4. Структура прес-релізу. URL: http://studopedia.su/11_55944_pres-reliz-povidomlennya-pro-zahid.html
5. Тертычный А.А. Жанры периодической печати : учебное пособие. М. : Аспект Пресс, 2000. URL: <http://www.eartist.narod.ru/text2/01.htm>

6. Техніка інтерв'ю : збірник навчальних матеріалів. 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. К. : Інститут масової інформації, 2003. 120 с.
7. Техніка репортажу : збірник навчальних матеріалів. 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. К. : Інститут масової інформації, 2003. 64 с.
8. Халер М. Пошук і збір інформації : навчальне видання. К.: Академія Української преси, 2006. 308 с.